

Sak 34.24	Ark 613	Saksbeh.: OO
Klage på vedtak om opplegg for småviltjakt 2024		

Saksdokumenter vedlagt:

- Klage på vedtak i sak 06.24 fra Odd Harald Sundet.
- Klage på vedtak i sak 06.24 fra Bjørnar Sundet.
- Klage på vedtak i sak 06.24 fra Thomas Skogly og Lill Kristin Nymoen.
- Klage på vedtak i sak 06.24 fra Odd og Lars Ole Vesterheim.
- Klage på vedtak i sak 06.24 fra Anita Ness og Svein Ove Nordsveen.
- Klage på vedtak i sak 06.24 fra Morten Sørensen.
- Klage på vedtak i sak 06.24 fra Tore Omang.
- Klage på vedtak i sak 06.24 fra Jan Lillestu.
- Klage på vedtak i sak 06.24 fra Kjell Johnny Karlsen og Siv Elise Fremming Karlsen.
- Klage på vedtak i sak 06.24 fra Arnt Tommy Risbakken.
- Klage på vedtak i sak 06.24 fra Jørgen Krabbedal og Ingunn Sømåen.
- Klage på vedtak i sak 06.24 fra Sømådalen jeger- og fiskerforening.
- Klage på vedtak i sak 06.24 fra Hilde og Sven Ivar Myrvold.
- Innspill fra Femund Jeger og fiskerforening.
- E-post fra Rune Østvang.
- Fjellstyrets korrespondanse med Per Magne Kirkbakk, Pål Grambo og Jan Heidel.
- E-post fra NFS datert 3/5-24.

Bakgrunn:

Fjellstyret fattet vedtak om «bestemmelser for småviltjakt 2024» i sak 06.24. Vedtaket er kunngjort og beskrevet på Fjellstyrets hjemmeside den 3. april. Det er pr 18/4 innkommet 5 skriv som er å betrakte som formelle klager på vedtaket.

Odd Harald Sundet klager på vedtaket, se vedlegg. Det Sundet mener er feil med fjellstyrets vedtak er:

- Fjellstyret har bestemt et for høyt kortantall. Dette begrunnes ut fra at det neppe er utsikter til et godt fugleår i 2024 heller, all den tid det var så dårlig i fjor. Dette medfører også en fare for å innskrenke innenbygdsboendes mulighet til jakt senere på høsten. Videre anfører klager at vedtaket medfører at prinsippet om å ta vare på friluftinteressene i allmenningen ikke iveratas, og at det er uheldig for rekrutteringen.
- Klager peker også på muligheten fjellstyret har til å forbeholde jakt med hund for innenbygdsboende. Han spør også om Fjellstyrets ordning med refusjon ved avlysning dekker de faktiske kostnader, eller om dette er en utspekulert måte å tjene penger på.

Avslutningsvis varsler klager at dersom det blir lov til å bruke andre løse hunder enn fuglehunder i perioden 17.-23. september, vil dette også påklages.

Bjørnar Sundet klager i realiteten også på mye av det samme som O.H. Sundet gjør:

- For høyt kortantall reduserer innenbygdsboendes jaktmuligheter utover høsten.

Lill Kristin Nymo og Thomas Skogly klager også i realiteten på for høyt kortantall og ønsker at innenbygdsboende skal ha bedre jaktmuligheter utover høsten.

Odd og Lars Ole Vesterheim klager på følgende forhold:

- Det er for stor andel utenbygdsboende.
- Det legges ut for mange kort.
- De ønsker at innenbygdsboende ikke skal behøve å søke, og ønsker at innenbygdsboende skal ha mulighet til å kjøpe sesongkort.

Klagen fra Anita Ness og Svein Ove Nordsveen oppfattes slik at det er det totale kortantallet og innenbygdsboendes mulighet for jakt utover høsten det klages på.

Morten Sørensen skriver i sin klage at han mener at en økning i kortantallet til utenbygdsboende er feil, og at fjellstyret heller burde gitt innenbygdsboende mulighet for lengre jakt sesong.

Tore Omang klager også på at kortantallet til utenbygdsboende er økt. I tillegg er han misfornøyd med at innenbygdsboende kun tilbys 1 ukes jakt. Omang er også bekymret for at Fjellstyrets kortordning reduserer rekrutteringen til jegerstanden, da det blir vanskelig for f.eks skoleungdom som kun har mulighet til å jakte i helger, å få mulighet til jakt.

Siv Elise Fremming Karlsen og Kjell Johnny Karlsen klager på at fjellstyret har økt kortantallet sammenlignet med i fjor, og at det heller innenbygdsboende burde fått jakte i en lengre periode. De nevner også oppleggets konsekvens for rekruttering og stiller dessuten spørsmål ved at fjellstyret har unntatt to soner for jakt med hund i ei uke.

Arnt Tommy Risbakken har kommet med synspunkt på at det burde vært sesongkort for innenbygdsboende jegere. Risbakkens brev betraktes som en meningsytring, men han ønsker at den tas med i klagebehandlingen.

Ingunn Sømåen og Jørgen Krabbedal klager på fjellstyrets vedtak og mener at det ikke er ihht Fjellovens § 23. Dette fordi de mener vedtaket ikke oppfylder nevnte paragrafs første avsnitt og at det dermed er ugyldig. De beklager dessuten at fjellstyret har valgt å disponere jaktkort for eget bruk (hytte + jaktkort), samtidig som lokale overnattingsbedrifter ikke gis samme tilgang. De er imidlertid positive til soneinndelingen, men mener at vedtakets del om å skjerme to soner for jakt med hund i den ene septemberuka vil skape presedens ift annen type trening og jakt med hund i samme område.

Sømådal jeger og fiskerforening klager på fjellstyrets vedtak om småviltjakt 2024. De momentene som foreningen anfører i sin klage er:

- I og med en ikke kan forvente spesielt stor fugletetthet i år, er det feil av fjellstyret å legge ut så mange kort til forhåndssalg.
- Innenbygds burde fritt kunne kjøpe både dag-, uke- og sesongkort. I tillegg burde fuglejakt med hund være forbeholdt innenbygdsboende, jfr Fjellevens §23, andre ledd.
- SJFF er også kritisk til å stenge to soner for jakt med hund en uke. En slik stengning må i så fall gjelde all jakt, og ikke bare fuglejakt.

Hilde og Sven Ivar Myrvold klager på at det er lagt opp til å forhåndsselge for mange kort, og at dette går på bekostning av innenbygdsboendes jaktmuligheter senere på høsten. De er også kritiske til at fjellstyrets praksis om å ikke refundere kortprisen fullt ut ved avlysning. De mener også at når det gjelder bruk av hund eller ikke under jakt, må det være likebehandling og en slik begrensning kan ikke gjelde bare fuglejegere. Dersom så ikke er, vil de påklage også den delen av vedtaket.

I klagebrevene gir avsenderne i ulik grad også uttrykk for en del synspunkter om sider ved fjellstyrets administrering av småviltjakt, og da spesielt rype- og skogsfugljakt. Noe av dette bygger på erfaringer fra tidligere, og er ikke direkte knyttet til årets vedtak. Flere av klagerne fremfører de samme momenter i saken, men på forskjellig vis. Den samlede oppsummeringen av klagen gitt over, vurderes derfor å beskrive de momenter som framføres. Det vises til sakens vedlegg for fullstendige klagebrev.

Det er i denne saken lagt vekt på de viktigste momentene i forhold til fjellstyrets vedtak om opplegg i sak 06.24. Samtlige forhold i alle klagebrev er derfor ikke vurdert, og ansees heller ikke nødvendig for å vurdere klagen ift vedtaket.

Utover de formelle klagen er det også innkommet skriv fra flere, som vi velger å behandle som innspill i saken, se vedlegg.

Etter bestemmelsene i Fjellevens kap IV er bestemmelser og tildeling av jakt å betrakte som enkeltvedtak etter Forvaltningsloven, og det er vanlig klageadgang. Dersom fjellstyret opprettholder sitt vedtak, avgjøres saken av Miljødirektoratet. Dersom fjellstyret gjør om sitt vedtak løper det en ny klageadgang på det nye vedtaket.

En ting er klageadgangen. Noe annet er det formelle kravet til en klage. Dette følger av Forvaltningslovens §32. Denne gir krav til hva en formell klage skal inneholde og hvordan den skal utformes. Lovparagrafen gir fjellstyret rett til å avvise klage og be om at klagen legges fram på annet vis. I denne saken er vurderingen at klagen i tilstrekkelig grad belyser hvilket forhold ved fjellstyrets vedtak det klages på. Flere av klagen skisserer også hvordan de ønsker at vedtaket burde vært, altså alternative opplegg. Samlet sett mener derfor administrasjonen at klagen gir et fullstendig nok grunnlag for å gjøre en klagesaksbehandling. En del av klagen og innspillene tilkjenner meningsytringer og

synspunkter som nødvendigvis ikke er knyttet til det påklagde forholdet. I de tilfeller har administrasjonen valgt å ikke kommentere eller vurdere hvert enkelt utsagn.

Vurdering:

Klagene vurderes som formelle klager på fjellstyrets vedtak i sak 06.24, og klagene er framsatt innenfor Forvaltningslovens tidsfrister. Fjellstyret må derfor ta stilling til dem. I tillegg bør fjellstyret ved behandling av saken forsøke å svare, så mangt mulig, på de spørsmål klagerne stiller i sitt brev.

Har fjellstyret tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for sitt vedtak?

Ingen vet nå hvor mye ryper og skogsfugl det blir til høsten. Fjellstyrets vurdering av kortantallet følger av en forventet gjennomsnittlig fugletilgang basert på statistikk fra 2007 til og med 2023. Videre har fjellstyret relativt god statistikk på hvor mye ryper en gjennomsnittsjeger skyter på en uke i september. Det er derfor gjort en beregning av gjennomsnittlig bestand, og kortantallet er innenfor en 15% høstingsstrategi og beregnet ut fra gjennomsnittlig jaktuttak. Noe bedre kunnskapsgrunnlag har ikke fjellstyret å vurdere saken ut ifra. Kunnskapsgrunnlaget vurderes å være tilstrekkelig.

Som nevnt var fugletilgangen i fjor lav. Både tetthet og produksjon var helt på grensen til å åpne for jakt. Administrasjonen foreslo en sterkt begrenset jakt, noe det for så vidt har vært i flere år nå. Fjellstyret valgte imidlertid, som veldig mange andre i Sør-Norge, å avlyse jakten. Det var også et forsvarlig forvaltningsvedtak.

Dersom fugletilgangen blir under gjennomsnittet, vil det bli vanskelig å for fjellstyret å legge ut flere kort eller forlenge jaktseasonen. Her kan klagere ha et poeng. En kan derfor være uenig i fjellstyrets *vurdering* i saken. Å hevde at fjellstyret har fattet sitt vedtak på *sviktende kunnskapsgrunnlag*, er det imidlertid ikke grunn til. Hvilket objektivt kunnskapsgrunnlag skulle i så fall fjellstyret ha brukt?

Det er også tidligere framført av innenbygdsboende jegere at fjellstyret fatter vedtak på feil kunnskapsgrunnlag. Også i 2015, da det var et dårlig fugleår og dessuten hadde ryper havnet på den s.k. «rødlista», mente mange at fjellstyret baserte sine begrensinger av kort og jaktuttak på feil grunnlag. Da ble det argumentert med at takseringsmetodikken som ikke var bra nok, og at det var denne som var grunn til at oppfatningen om at det var lite fugl var feil. Det kan knyttes mange betraktninger til dette, men her nøyer vi oss med å konstatere at det pr i dag ikke finnes noen bedre objektiv metode for å si noe om produksjon og tetthet. Nå, snart 10 år etter, er vårt inntrykk at forståelsen for takseringen og akseptansen for metoden blitt adskillig større.

Viltbestander og forvaltningsansvar.

Viltlovens §1 slår fast at «Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares».

Naturmangfoldloven slår fast at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder (§5). Videre inneholder loven bestemmelser om aktsomhet (§6) og «føre-var-prinsippet» (§9). Videre heter det at «Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet» (§8).

Vår egen vurdering er at fjellstyret i Engerdal har basert sin forvaltning av vilt, og særlig forvaltningen av ryper og skogsfugl, etter nettopp disse prinsippene. Opplegget som årlig bestemmes for jakt på ryper og skogsfugl bygger på disse prinsippene og den best tilgjengelige kunnskapen om artenes bestandsstørrelser er lagt til grunn.

Det er en kjensgjerning at jakt på ryper har forandret seg over flere tiår, og det er vanskelig for en del jegere å ta dette inn over seg. For 2-3 tiår siden og enda lenger tilbake i tid, var rypejakt å regne som «folkejakta» i Norge. Den var tilgjengelig for alle og hadde stort sett ingen restriksjoner. Slik er det ikke lenger, og det stiller større krav til forvaltere. Skal en grunneier eller et fjellstyre fremstå med troverdighet i dag, må forvaltningen skje etter de lovmessige prinsipper som er beskrevet over. At forekomsten av en rekke arter samtidig har gått ned, gjør at det er vanskeligere å tilfredsstille alle interessenter i dag enn det var for noen tiår siden.

Antall kort, innenbygdsboende vs utenbygdsboende og tilgang til jakt.

De seinere åra har fjellstyret vedtatt forhåndssalg av et begrenset antall ukeskort i september. Dersom takseringen i august viser god tetthet og produksjon, har fjellstyret mulighet til å øke kortantallet, øke fangstkvoter, og forlenge jaktseasonen. Dette er blitt gjort i gode år. I dårlige år har det kun blitt septemberjakt eller ikke åpnet for jakt i det hele tatt. Dette har vært en ordning som de fleste har akseptert. Forholdsvis få solgte kort har imidlertid blitt kritisert av utenbygdsboende jegere, bl.a. hytteeiere. Videre har også reiselivsnæringen ønsket å disponere så mange kort som mulig. De siste åra har antallet utenbygds interessenter til ukeshortene i september variert mellom 1000 og 1300 jegere. De fleste av disse får ikke kort. Samtlige innenbygds interessenter har fått kort.

Utgangspunktet for fjellstyret må være hensynet til fuglebestanden. Dernest må en forsøke å lage et jaktopplegg som er innenfor de rammer som er gitt i Lov og Forskrifter. Når det gjelder jakt i statsallmenninger, både små- og storvilt, er den egentlig veldig gjennomregulert. Det er lettere, f.eks for private grunneiere, å lage ordninger som bedre hensyntar fuglebestanden og samtidig tilgodeser jegerne med en smidig jaktordning. Det finnes i dag mange ulike varianter å gjøre dette på.

De fleste jegere i Norge i dag er ikke innenbygdsboende i en statsallmenningen. Etter fjelloven har fjellstyret også en oppgave, så langt det går og fjellstyret vurderer er rimelig, i å

ivareta disse jegerens interesser. På overordnet nivå er ikke fjellstyrene i Norge tjent med å stenge visse grupper ute fra jaktmuligheter. Det vil med stor sannsynlighet medføre at fjellstyreordningens legitimitet undergraves på sikt. Da det heller ikke har vært tradisjon i Engerdal fjellstyre å skille på jakt med og uten hund, har vurderingen vært at det er uheldig å stenge allmennheten ute i for stor grad i Norges største statsallmenning.

Det opplegget som fjellstyret vedtok ift forhåndssalg av kort for ukesjakt i september, vurderes å være innenfor Fjellevens og Forskrift om jakt, felling fangst og fiske i statsallmenning.

Flere av klagerne fremholder at når innenbygdsboende tilbys kun en ukes fuglejakt i løpet av en sesong, som det ofte har vært de siste åra på grunn av fugletilgangen, kan det ikke kalles god tilgang til jakt. Det er ikke vanskelig å være enig i det. Det er allikevel fuglebestanden som må bestemme hvor mye som kan høstes av en viltart. For eksempel bestemmes ikke elgavskytingen ut fra jegerens ønsker og behov de heller. Det kan allikevel være grunn til å se litt nærmere på løsninger som kan komme de innenbygdsboendes ønske i møte. Men det må uansett bygge på hensynet til artene.

Flere av klagerne framholder at i fjellstyrets vedtatte opplegg er en økning i antall kort til utenbygds, og det stilles spørsmål om dette er i samsvar med Fjellevens bestemmelser. Flere trekker fram at andelen kort til utenbygdsboende er mye mer enn 40%. Denne vurderingen gjøres ut fra bestemmelsen om at det skal være en rimelig fordeling av kort mellom innenbygdsboende, og at Miljødirektoratet tidligere har slått fast at fjellstyret kan forbeholde inntil 60% av kortene til innenbygdsboende. Denne bestemmelsen er gjort for å sikre allmennheten tilgang. D.v.s den vil sikre at ikke fjellstyrene forbeholder 100% av jakta til innenbygdsboende, noe som slett ikke er i tråd med lovens intensjoner. På statsallmenningen i Engerdal har alle innenbygdsboende fått jaktkort. Slik har det vært i alle år. Det er derfor ikke lovstridig å selge enda flere kort til utenbygdsboende, dersom det er grunnlag for det. Regelen om rimelig fordeling, innebærer ikke at maksimum 40% av jaktkortene kan tildeles utenbygdsboende.

Det vises for øvrig til e-post fra NFS datert 3/5.

Småviltjakt med og uten hund.

Fjellevens fastslår, som flere av klagerne påpeker, at fjellstyret kan forbeholde småviltjakt med hund til innenbygdsboende. På statsallmenningen i Engerdal har det ikke vært tradisjon for å skille på jakt med og uten hund. Det er selvfølgelig en mulighet å gjøre det, og det kan hende tiden er moden for å vurdere det. Om det er smart å gjøre det hos Norges største fjellstyre er imidlertid høyst usikkert. Det kan i den forbindelse vises til resonnementet over ift allmennhensens tilgang og hvorvidt det gagnar fjellstyrene å være altfor proteksjonistiske.

Et godt eksempel i så måte er klagen fra Sømådalen JFF. Innledningsvis i klagen viser foreningen til at Norges jeger og fiskerforbund, som foreningen er tilsluttet, jobber for å sikre

jakt og fiskes sterke posisjon i Norge. Et sentralt forhold i så måte er tilgjengelighet. NJFF på nasjonalt nivå er neppe tilhenger av at jakt med hund skal forbeholdes en viss gruppe av allmennheten, slik Sømådal JFF peker på. Dette viser et paradoks i saken.

Det er for øvrig ikke jaktmetoden som bør være avgjørende for om du får jakt eller ikke. Som vist ovenfor er det forholdet til bestandssituasjonen som bør være førende for jaktuttaket. Om det skjer med eller uten hund er for så vidt ikke avgjørende. Administrasjonen er derfor fortsatt av den oppfatning at det er uklokt å forbeholde jakt med hund til innenbygdsboende. Problemet er fremst at fjellstyret skal forvalte noe som etter hvert er blitt et knapphetsgode. En bør først søke å finne smidige løsninger på annet vis.

Priser og refusjon.

Flere klagere har stilt spørsmål ved Fjellstyrets ordning med refusjon ved avlysning. Det uttrykkes som at fjellstyret er grådige når ikke hele beløpet refunderes ved avlysning.

Ordnningen fjellstyret har på refusjon er at det refunderes 80% av kjøpesummen. Dette bygger på en vurdering der allerede betalt provisjon og omkostninger til Inatur.no, samt egen arbeidskostnad med å administrere avlysningen tilsvarer en kostnad for fjellstyret på om lag 20% av kjøpesummen. Dette er en kostnad fjellstyret tidligere har vurdert som rimelig å dekke opp, og vilkårene framgår i prospektet slik at de er kjent for kjøper før betaling. Som ved andre kjøp, kan en velge om en aksepterer vilkårene eller ikke. Om jakten gjennomføres er det ingen som klager på den. Det er ved avlysning at misnøyen dukker opp. Vi har ikke tidligere registrert klager eller synspunkter på Fjellstyrets ordning med refusjon, sjøl om vi har hatt prinsippet noen år både for jaktkort og avbestilling av koier.

Det er veldig forskjellig hva andre fjellstyrer gjør ift refusjon ved avlysning. Noen refunderer hele beløpet og noen refunderer ikke noe. Det er satt ned et utvalg som skal se på om det går å få til en felles policy på dette området i regi av Norges fjellstyresamband. Det er bl.a. pekt på en løsning der fjellstyrene legger seg på 75% refusjon, noe mange fjellstyrer praktiserer.

Så lenge ordningen med refusjon er opplyst på kjøpetidspunktet, vurderes det som kurant å gjøre slik Engerdal fjellstyre har gjort. Det er på kjøpetidspunktet som jegeren må ta stilling til om en godkjenner de vilkår som settes. Når kjøpet er gjennomført har jegeren godtatt de rammer og regler som er satt for jaktkortet, herunder refusjon ved avlysning. Spørsmålet om hvor stor andel det er rimelig å refundere er ikke regulert gjennom den s.k. prisforskriften, så fjellstyrets vedtak om refusjon, uansett prosentsats, er ikke et forhold som Miljødirektoratet vil underkjenne vedtaket om.

Soneinndeling og hensynet til reindriftsnæringen.

Fjellstyret gjorde etter førstegangsbehandling av opplegg for småviltjakt i februar, justeringer ved at statsallmenningen ble inndelt i soner. Dette passet bra ift reindriften innspill om ønske om å skjerme deler av beiteområdet noe for å gi brunstro. Selve soneinndelingen ser vi fra klagen at noen kan stille seg bak, mens andre er ikke enige i dem. Det stilles spørsmål om

hvor reelt det er at fuglejakt med hund faktisk skaper uro i reinflokken. I tillegg tolkes vedtaket problematisk, siden det oppfattes som dette gjelder kun jakt med fuglehunder.

Til det siste kan sies at på tidspunktet fjellstyret fattet vedtak i sak 06.24, var ikke opplegget for elgjakta vedtatt. Det ble på dette tidspunktet jobbet med en spørsmålsstilling knyttet til utsatt jaktstart, nettopp for å gi elgen brunstro. Det var heller ikke tenkt at øvrig småviltjakt med hund skulle skje i den aktuelle perioden. Her er det mulig fjellstyrets vedtak var uklart, i hvert fall er det flere klagere som oppfatter det som diskriminerende.

Fjellstyret har anledning til å regulere jakt med hund i allmenningen. Hensynet til beitenæringen er tungtveiende for et fjellstyre. Dersom en aktivitet eller grunn disponering påfører vesentlig ulempe for en bruksinteresse, er det fjellstyrets rolle å påpeke det. På samme vis må fjellstyret påse at de forhold som fjellstyret sjøl administrerer ikke påfører vesentlig ulempe for de interesser fjellstyret er satt til å ivareta. Nå er det slik, som flere klagere påpeker, at også hensynet til friluftinteressene skal ivaretas av fjellstyret. Det vil derfor måtte bli en avveining av hvilken interesse som er mest tungtveiende. I dette tilfelle er det sannsynlig at beitenæringens interesser, som tross alt følger av lov, vil gå foran en rett til jakt med hund.

Flere klagere stiller spørsmål ved hvorvidt det er et reelt problem at det foregår jakt med hund i reinbeiteområdet. Det kan sees på flere måter. På den ene siden kan det framføres argumenter for beitero, og for så vidt også brunstro sjøl om det foreløpig ikke er brakt på det rene om sammenhengen mellom uro i brunst og kalvevekter hverken på elg eller rein så langt vi kjenner til. Det kan allikevel ikke avvises. På den annen side er ikke tidligere meldt om at jakt med hund er et stort problem i reinbeiteområde. Dette til tross for at løse hunder i båndtvangstiden kan påføre ulempe med skremming, jag og oppdeling av flokker.

Å føre objektive argumenter for at jakt med hund faktisk medfører en vesentlig ulempe kan derfor være vanskelig. Fjellstyret har imidlertid ikke gjort en formell feil ved å lytte til reindriftsnæringen. Følgelig vil en klage på nettopp dette forholdet neppe medføre noen grunn til at Miljødirektoratet gjør om på fjellstyrets vedtak, med mindre det kan dokumenteres at fjellstyrets vedtak baserer seg på feilaktig faktagrunnlag.

Hva andre fjellstyrer gjør.

Det blir i ulike sammenhenger vist til ordninger hos andre fjellstyrer. I dette tilfellet om ordning med jaktkort. I andre sammenhenger tidligere i forhold til antall jaktkort og jaktperiode. Det oppfattes ofte som at der en finner en ordning hos andre fjellstyrer som en liker, så trekkes det fram, uten at helheten presenteres.

Det er 93 statsallmenninger i Norge. Disse er veldig ulike i forhold til størrelse, arrondering, naturgitte forhold m.m. Det er opp til et antall lokale fjellstyrer å finne ordninger for administrering av jakt som er tilpasset de lokale forholdene. Nettopp derfor vil også ordningene ofte være ulike fra fjellstyre til fjellstyre. Noe som aldri trekkes frem i forbindelse med diskusjoner rundt småviltjakt, er viltforekomsten. Den er veldig ulik rundt omkring.

Statsallmenningen i Engerdal har en veldig lav fugletetthet sammenlignet med mange andre statsallmenninger. Interessen for fuglejakt er også veldig ulik fra fjellstyre til fjellstyre. I Engerdal er det forholdsvis mange innenbygdsboende som interesserer seg for fuglejakt, mens hos vårt tilgrensende fjellstyre i vest, Rendalen, kun er en håndfull innenbygdsboende som er interessert i rypejakt i statsallmenningen.

Så vidt vi kjenner til løser hvert enkelt fjellstyre f.eks spørsmålene rundt jakt med eller uten hund på sitt vis, på den måten de mener er best.

Kortantall og lokalt næringsliv.

Uten å ha noen statistikk å vise til, vil vi hevde at andelen utenbygdsboende fuglejeger var høyere tidligere. Flere tiår tilbake var det nok mer vanlig at den gjengse fuglejeger i Engerdal var en utenbygds. Disse bidro på sitt vis til lokal verdiskaping. Nå skal en være forsiktig med å referere til hva som var vanlig før. Siden saker og ting til alle tider har vært i en viss utvikling og endring, vil hva som var vanlig avhenge av hvilken tidsepoke en referer til. Går en lengre tilbake i tid, var nok snarefangst den mest vanlige fangstmetoden for ryper. Salg av snarefanget rype ga inntekter til bosatte i allmenningen. På så vis var dette også lokal verdiskaping.

Det ligger også et paradoks i ønsket om å begrense antallet på utenbygds jegere i statsallmenningen samtidig som det argumenteres for at flere kort burde tilfalle lokale overnattingsbedrifter. Ordningen med kort til overnattingsbedrifter er omdiskutert, og det er bl.a. framført argumenter om at disse kortene ikke blir fordelt «under ellers like vilkår». Bl.a. derfor har også fjellstyret i sin ordning lagt opp til at det skal være en viss rullering på hvem som får disse kortene.

Miljødirektoratet legger til grunn at så lenge ikke antallet kort som selges gjennom lokale overnattingsbedrifter utgjør majoriteten av kortene til utenbygdsboende, så er det ok. Uansett hva en måtte mene om det, vil et lavt antall kort til utenbygdsboende også påvirke antallet som fordeles til reiselivsbedrifter.

På samme vis vil også det fåtallet kort som fjellstyret beholder for eget bruk, kunne påvirkes av dette. En måte å se det på er at hvis en begrenser disse kortene så vil det frata fjellstyret en inntektsmulighet en ellers ville hatt.

Flere av klagerne og innspillene hevdet at årets kortantall er et resultat av profittjag. Som allerede nevnt i flere sammenhenger over, er det først og fremst hensynet til viltbestandene som bestemmer hvor mye jakt som det gis mulighet til. Men det er en realitet at fjellstyret ansvarer for sine utgifter og sine inntekter. Inntektene fra småviltjakt er hos oss betydelige, men ikke like avgjørende som hos en del andre fjellstyrer. Slik fjellstyret ordner sin økonomi vil det være usunt å ikke se på de inntektsmuligheter en har.

Om kortordning og rekruttering.

Flere av klagerne framfører at en ordning slik fjellstyret har hatt, er skadelig for rekrutteringen. I og med det har vært begrensinger både i forhold til jaktperiode og kortantall (for utenbygdsboende), er det et poeng slik det framstilles.

Fjellstyret har i mange år hatt gratis jakt for opplæringsjegere. For småvilt gjelder dette ungdom fra det året de fyller 14 til de har fylt 16 år. For jakt på ryper og skogsfugl har slik jakt vært tilgjengelig i samme perioder som det er solgt jaktkort for. Opplæringsjegeren har sjøl kunnet velge om kortet skal gjelde for spesifikke dager eller hele perioden. Ordningen er kunngjort på vår hjemmeside. Den er benyttet i begrenset omfang.

Om poenget i klagene tas opp av hensyn til ungdom i allmennhet eller om det er spesielt lokal ungdom det går ut over er uklart. Uansett vil det være slik i dette tilfellet også at det i bunnen må være ressursen som styrer tilbudet. Fjellstyrets vurdering har vært at når det ikke har vært høstningsbart overskudd, er det heller ikke riktig å tilby opplæringsjakt. Det kan være god opplæring å forholde seg til realiteter også.

En ordning med dagskort hadde hjulpet f.eks skoleungdom som kanskje bare har mulighet til å jakte en helg eller to. Hvor hensiktsmessig det er å skreddersy spesialkort for bestemte grupper er imidlertid litt usikkert. En ungdom som har fylt 16, har betalt jegeravgift og avlagt jegereksamen, er egentlig voksen å regne i denne sammenhengen. Det er derfor flere enn skoleungdom som kan ha nytte av en slik ordning, for eksempel vernepliktige, turnusarbeider m.m.

«Søknadsfrist» for innenbygdsboende.

Det foreligger synspunkter på dette med at innenbygdsboende må søke om jakt til samme tid som utenbygdsboende.

Dette er forsøkt kommunisert i forbindelse med at fjellstyret begynte å bruke inatur.no for en del år siden. Begrepet «å søke» i dette tilfellet forstås nok av noen som det er en slags prøving av behov eller lignende som ligger til grunn for tildeling. I og med ingen innenbygdsboende noensinne, så vidt vi kjenner til, har blitt nektet å kjøpe jaktkort, uansett tidspunkt, er denne fristen egentlig en frist for å melde seg interessert i å få tildelt kort. Av praktiske årsaker administreres dette parallelt med søknadene fra utenbygdsboende søkere. Det er jo opp til fjellstyre å avgjøre hvordan en legger opp den praktiske salgsprosessen, og det er jo en fordel å gjøre unna dette samtidig.

Det har hele tiden vært slik at de som ikke husker på fristen rundt 1. april, får kort senere. Det er i aller høyeste grad menneskelig å glemme å melde sin interesse. Fjellstyrets har også praktisert et tilpasningsregime i forhold til betalingsfrister og ønske om endringer av jaktperioder m.m. fra innenbygdsboendes side. I denne forbindelse kan en jo også spørre seg om hva som er så fantastisk med å vente med å kjøpe jaktkort til siste dagen før jakta?

Majoriteten av fjellstyrer, og øvrige jakttilbydere, opererer med tidsfrister i forhold til administrering av kort, avtaler etc. Tidene har endret seg, og med det endrer rutiner seg og.
Oppsummering og konklusjon.

Uansett hva en måtte mene i den saken, er det utfordrende å finne en ordning med rype og skogsfugljakt som passer absolutt alle. Fjellstyret må påse at den ordningen som til enhver tid praktiseres oppfylder de krav og rammebetingelser som er satt. I denne saken kan egentlig ikke administrasjonen se at fjellstyret har gjort formelle feil.

Derimot foreligger det et antall klager på fjellstyrets vedtak. I tillegg foreligger det innspill i saken. Fjellstyret gjør derfor heller ikke feil om det vurderer saken på nytt. I så fall er det i grove trekk følgende alternativer:

- Vedta et opplegg som foreslått til fjellstyrets møte i februar.
- Utforme et nytt opplegg.

Administrasjonen foreslår at fjellstyret nå venter med å vedta et opplegg til takseringen er klar i august. Et nytt opplegg bør forsøke å hensynta innspillene i klagen som går på at innenbygdsboende ønsker jaktmulighet i en lengre tidsperiode.

Administrasjonens forslag til vedtak:

1. Engerdal fjellstyre opphever sitt vedtak i sak 06.24. vedr forhåndssalg av jaktkort på ryper og skogsfugl. Dette med begrunnelse i at det kan stilles spørsmål om bærekraften i Fjellstyrets vedtatte kortantall i sak 06.24. i forhold til forventet fugletetthet.
2. Det vedtas ordning for jakt på ryper og skogsfugl etter takseringsresultatet foreligger i august.
3. Så langt det er mulig med hensyn til fugletettheten, bør det tilbys et antall sesongkort. For å muliggjøre dette kan det være aktuelt å begrense kortantallet for septemberjakt i forhold til tidligere år.
4. For sesongen 2024 tilbys det ikke jaktkort til overnattingsbedrifter. Fjellstyret kommer heller ikke til å tilby pakker i form av jaktkort knyttet til utleie av egne koier.
5. Fra og med jakt sesongen 2025/26 innføres det krav om aversjonsbevis for jakt med løs hund i reinbeiteområdet.